

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan și Ion Guzun

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpata Fotachi Alexandra, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2014, în cauza penală în privința lui

Fotachi Alexandra Vasile, născută la de 06 decembrie 1954, originară și domiciliată în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa Vale 31 A,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.03.2014-13.06.2014;

Instanța de apel: 07.10.2014-04.12.2014;

Instanța de recurs: 24.03.2015-22.04.2015.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 13 iunie 2014, Fotachi Alexandra a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal la 6 (șase) ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, de tip închis.

2. Pentru a se pronunța cu sentința instanța de fond a reținut că, inculpata Fotachi Alexandra la 05 decembrie 2013, aproximativ la orele 17⁰⁰, aflîndu-se la domiciliu pe str. Schinoasa Vale 31 A, or. Codru, mun. Chișinău, în rezultatul unei certii cu soțul său, Fotachi Grigore, a. n. 27.01.1960, pe fundalul unor neajunsuri materiale în familie, avînd un cuțit de bucătărie în mînă și profitînd de faptul că soțul său s-a aplecat să ridice de jos niște lemne pentru foc,

i-a aplicat acestuia cu intenție o lovitură cu cuțitul în regiunea gâtului, în rezultatul căreia ultimul a decedat.

3. Nefiind de acord cu sentința, au declarat apeluri avocatul Dragomir Aliona în interesele inculpatei Fotachi Alexandra și inculpata.

3.1. *Avocatul Dragomir Aliona în interesele inculpatei Fotachi Alexandra*, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă achitarea inculpatei.

În argumentarea apelului a invocat că:

- în instanța de judecată nimeni din martorii interogați: Staci Larisa, Prijilevschi, Gonța, nu au declarat împotriva inculpatei, ci doar au dat caracteristica pozitivă familiei Fotachi, nimeni nu a văzut și nu a auzit de cele întâmplate;

- conform Raportului de expertiză nr. 1303 din 18.02.2014, pe suprafața cuțitului ridicat în cadrul cercetării la fața locului, oarecare urme papilare de mâni nu s-au depistat;

- expertul Grinceșin Eugen în cadrul ședinței de judecată a declarat, că în momentul cauzării leziunii corporale Fotachi G. se putea afla în orice poziție, zona fiind accesibilă pentru mâna proprie.

3.2. *Inculpata Fotachi Alexandra*, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă achitarea ei.

În motivarea apelului a indicat că:

- nimeni din martori nu au declarat că ea a comis această crimă, ci dimpotrivă, că ei trăiesc modest, dar frumos și că ea avea grijă de soț. Ea nu poate să învinuiască pe cineva de crima comisă, dar ancheta a mers pe cea mai ușoară cale învinuind-o pe ea;

- nu s-a verificat versiunea cu martorul Motornîi, care în acea zi fără permisiune a venit la ei ziua și cu soțul său au avut un conflict, iar hainele erau în sânge. La poliție a fost interogat și eliberat, dar de la judecată a fugit și s-a ascuns. Ea a declarat că soțul ei era bolnav și în ultimul timp retrăia că tot lucrul casnic era pe seama ei și că îi este rușine și nu dorește să mai trăiască;

- în ședința de judecată expertul a comunicat, că conform localizării, rana putea fi aplicată însăși de partea vătămată. Aceste circumstanțe de asemenea nu au fost verificate de organele de anchetă. Ea nu a comis această crimă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2015 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. La adoptarea soluției instanța de apel a conchis că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just

a adoptat o sentință de condamnare în privința inculpatei Fotachi Alexandra în baza art. 201/1 alin.(3), Cod penal pe semnele: *violența în familie adică acțiunea intenționată, manifestată fizic, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat decesul victimei.*

Instanța de apel indiferent de faptul că inculpata Fotachi Alexandra n-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, a stabilit că vinovăția ei se dovedește și prin probele acumulate legal în cadrul urmăririi penale, care au fost cercetate și verificate în cadrul ședinței instanței de apel și anume:

- declarațiile succesoriului pății vătămate Fotachi Iurii, ale martorilor Staci Larisa, Prijilevschi Ala, Ganța Gheorghe, expertului Grinceșin Eugen;

Materialele cauzei, inclusiv:

- procesul verbal de cercetare la fața locului, unde sunt descrise împrejurările comiterii infracțiunii însoțite de foto-tabel (f.d. 5-17);

- procesul verbal de audiere a martorului Motornîi Mihail (f.d. 32-33);

- explicațiile bănuitei Fotachi Alexandra prin care ultima indică circumstanțele comiterii infracțiunii și anume: „au început să se certe de la unele neajunsuri și soțul înainte de a pleca după lemne a început să o numească cu cuvinte necenzurate, foarte urâte, în timp ce el se afla în verandă și s-a aplecat să ia lemnele, ea a ieșit cu cuțitul în mână după el și fiind enervată pe el, i-a aplicat o lovitură cu cuțitul, după care el a căzut jos” (f.d. 34);

- procesul verbal de reținere a lui Fotachi Alexandra (f.d. 40) ;

- raportul de expertiză medico-legală nr. 6131 conform căruia careva leziuni corporala vizibile nu au fost depistate la Fotachi Alexandra (f.d. 50);

- procesul verbal de audiere a martorului Fotachi Iurii, unde acesta a indicat că l-a telefonat pe Mihail și i-a zis că mama a fost reținută de către organele de poliție, fiindcă l-a ucis pe tata aplicându-i o lovitură cu cuțitul în regiunea gâtului. Nu cunoaște de ce mama a făcut așa ceva, însă consideră că a făcut-o fiind într-o stare de nervozitate maximă. Discutând cu mama aceasta a început a plînge și i-a spus că se căiește de cele comise (f.d. 57-58);

- caracteristica eliberată lui Fotachi Alexandra (f.d. 90);

- raportul de expertiză medico-legală . 1443 din 16.01.2014, potrivit căruia în porțiunile din urmele de culoare cafeniu-brună de pe cămașa, maiou și jacheta victimei Fotachi Grigore a fost depistat sânge de origine umană. La determinarea apartenenței de grup în toate urmele examinate s-a stabilit antigenul „A”, aglutininele nu au fost determinate, ce nu exclud proveniența sîngelui depistat de la însuși Fotachi Grigore și nu putea proveni de la Fotachi Alexandra (f.d. 96-100, 102-105);

- raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 89 a-2014 din 20.02.2014, potrivit căruia în perioada comiterii infracțiunii ce i se impută, Fotachi Alexandra tulburări psihice tranzitorii de intensitate psihotică nu a

manifestat, avea capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale păstrată, putea acționa cu discernământ. Deci, Fotachi Alexandra poate fi recunoscută responsabilă de infracțiunea ce i se impută (f.d. 116-117);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 265, secția medico-criminalistică din 15.12.2013 - plaga de pe preparatul de piele recoltată din regiunea gâtului cadavrului a fost produsă cu un obiect înțepător-tăietor, ce avea vîrf ascuțit, tăiș ascuțit din ambele părți, muchie sub formă de „II” și o lățime a lamei la nivelul implantării la nivelul în jurul a 15 mm (f.d. 139-140);

- proces verbal de ridicare a hainelor în care era îmbrăcată inculpata (f.d. 72) ;

Instanța de apel a concluzionat că:

*fapta săvîrșită de inculpata Fotachi Alexandra a fost dovedită prin declarațiile martorilor Staci Larisa care a indicat că a văzut mînele inculpatei de sînge, i-a comunicat că soțului îi este rău, dar nu i-a spus motivul, prin declarațiile martorului Prijilevschi Ala care a indicat că a venit la ea ambii erau speriați, ceva straniu nu a observat, iar soțul inculpatei făcea probleme din cauza chiriașului Mihai, prin declarațiile martorului Gonța care de asemenea a declarat că careva certuri în familia Fotachi nu a auzit;

*expertul Grinceșin Eugen a declarat că în momentul cauzării leziunii corporale Fotachi G. se putea afla în orice poziție cu excluderea celeia culcate pe partea dreaptă, zona în care a fost lovitura este accesibilă pentru mîna proprie, însă instanța de fond corect a pus la dubii declarațiile depuse de către succesorul victimei Fotachi Iurie care în cadrul urmăririi penale fiind audiat, ultimul a declarat că erau conflicte în familie între mama și tata, deoarece tata fiind invalid întrebuința băuturi alcoolice și nu putea întreține financiar familia, iar din discuțiile cu mama lui deseori apăreau incidente deoarece era numită cu cuvinte necenzurate devenind din ce în ce mai agresiv. A mai indicat ...că l-a telefonat pe Mihail și i-a zis că mama a fost reținută de către organele de poliție, fiindcă l-a ucis pe tata aplicîndu-i o lovitură cu cuțitul în regiunea gâtului. Nu cunoaște de ce mama a făcut așa ceva, însă consideră că a făcut-o fiind într-o stare de nervozitate maximă. Discutînd cu mama aceasta a început a plînge și i-a spus că se căiește de cele comise;

* fiind luată cu titlu de informare chiar explicația de la f. d. 34 expusă de inculpată, ultima recunoaște că au început să se certe cu soțul ei de la unele neajunsuri și soțul înainte de a pleca după lemne a început să o numească cu cuvinte necenzurate, foarte urîte, în timp ce el se afla în verandă și s-a aplecat să ia lemnele, ea a ieșit cu cuțitul în mînă după el și fiind enervată pe el, i-a aplicat o lovitură cu cuțitul, după care el a căzut jos;

*instanța de fond de asemenea a exclus poziția invocată de către inculpată precum că ultimul s-ar fi sinucis, deoarece cuțitul cu care s-a comis crima nu a

fost depistate careva urme papilare atît a victimei cît și a inculpatei, faptul dat cu certitudine exclude că ultimul și-ar fi putut pune capăt zilelor.

Instanța de apel a considerat că pedeapsa numită este una legală, în limitele legii și corespunde personalității inculpatei. La aplicarea pedepsei instanța de fond a ținut cont de multiple date privind personalitatea inculpatei, de circumstanțele care agravează și atenuază pedeapsa, efectele lor prevăzute de art. art. 7, 61, 76-78 Cod penal.

5. Împotriva deciziei menționate inculpata Fotachi Alexandra a declarat recurs ordinar, fără a invoca vreun temei de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a indicat:

- cu soțul se împăca bine;
- declarațiile martorilor date în instanța de fond nu corespund realității, au fost apreciate incorect de către instanțele de judecată, fiind înaintat un demers în ședința instanței de apel de a fi audiați repetat martorii, care a fost respins de către instanța de apel, în acest caz fiind încălcat art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală;
- nu sunt careva probe care demonstrează nemijlocit vinovăția sa în comiterea infracțiunii, mai mult ca atît, conform raportului de expertiză nr.1303 din 18.02.2014, nu s-au depistat urmele papilare a inculpatei, în ședința de judecată expertul a comunicat, că conform localizării, rana putea fi aplicată însăși de partea vătămată;
- nu s-a verificat versiunea cu martorul Motornîi, care a ajutat-o pe inculpată să-l mute pe soțul său pe pat, care, ea la acel moment nu știa că victima avea o lovitură de cuțit, ce a fost depistat de către medicii de la salvare. Însă în acea zi, martorul Motornîi Mihail, fără permisiune a venit la ei ziua și cu soțul său au avut un conflict, iar hainele erau în sînge. La poliție a fost interogat și eliberat, dar de la judecată a fugit și s-a ascuns;
- instanța de apel în decizie s-a referit la explicațiile inculpatei date la momentul reținerii, cu încălcarea prevederilor art. 94 alin.1) pct.9) Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu prevederile art.431 Cod procedură penală procurorul a depus referință asupra recursului declarat, solicitînd respingerea acestuia ca inadmisibil, deoarece există temei pentru a da o nouă apreciere probelor.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor cauzei, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Raportînd aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal lecturînd textul recursului reține că, de către recurent nu s-a invocat nici un temei de casare prevăzut la art.427 Cod de procedură penală, însă din textul acestuia se statuează că inculpata pledează nevinovată exprimînd dezacordul cu neîntrunirea elementelor infracțiunilor imputate, temei ce se încadrează în pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond ori de apel, atunci cînd nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Totodată, Colegiul remarcă că, din textul recursului declarat rezultă de fapt dezacordul cu aprecierea probelor care denotă nevinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate.

Se reține, că *eroarea gravă de fapt* trebuie înțeleasă în sensul atribuit de legislator în art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală și anume stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor. Eroarea gravă de fapt trebuie să rezulte din situația dosarului, privită ca o stare de fapt.

Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte, să fie vădită, neîndoielnică.

Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții de cît cea pe care materialul probator o susține.

Verificînd probatoriul administrat în cauză prin prisma opiniei recurentului, în sensul că nu se consideră vinovată de comiterea infracțiunilor imputate, Colegiul o consideră ca neîntemeiată.

La acest capitol se remarcă că, sub aspectul situației de “*neîntrunire a elementelor infracțiunii*”, se înțeleg acele cazuri cînd s-a produs condamnarea

persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea).

Colegiul penal reține, că instanțele de fond judecând cauza și verificând probele în ședința de judecată cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării lor, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate.

Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată desfășurat și minuțios în textul deciziei invocate în pct. 4.1 al prezentei decizii.

Instanța de recurs relevă, că argumentele recurentului invocate în recurs, referirilor la nevinovăția sa, au fost obiect de dispută atât în cadrul instanței de fond cât și cea de apel, asupra cărora instanțele au formulat și au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor recurentului, invocate la 4.1 al prezentei decizii, pe care Colegiul le însușește, iar instanțele de fond corect au apreciat critic argumentele inculpatei, precum că nu ea a comis infracțiunea.

Prin recursul declarat inculpata pledează nevinovată, ultima referindu-se la raportul de expertiză nr.1303 din 18.02.2014, conform căreia nu s-au depistat urmele papilare ale ei, și declarațiile expertului Grinceșen audiat în instanța de fond, care a comunicat, că conform localizării, rana putea fi aplicată însăși de partea vătămată. La acest capitol, Colegiul atestă că, instanțele de fond corect au respins versiunea inculpatei referitor la sinuciderea părții vătămate, justificat excluzând această versiunea prin faptul că, pe suprafața cuțitului cu care s-a comis crima, oarecare urme papilare de mâni nu s-au depistat, astfel dacă s-ar fi sinucis partea vătămată, pe cuțit s-ar fi depistat urmele papilare de mâni ale acestuia, iar expertul audiat în cadrul instanței de fond a declarat că:”.... zona în care a fost lovitura este accesibilă pentru mâna proprie....”(f.d.107, v.1), însă nu declară că lovitura cu cuțitul a fost efectuată nemijlocit de către partea vătămată.

Mai mult ca atât, inițial, inculpata în cadrul urmăririi penale fiind asistată de avocatul Ina Pucas, conform procesului verbal de audiere a învinuitei (f.d.64), recunoaște în întregime vina, însă careva declarații detaliate nu a dat referitor la cele comise. Ulterior, inculpata prin cererea depusă (f.d.93), refuză de serviciile avocatului Ina Pucas, încheind contract de asistență juridică cu avocatul Razdorojnaia Tatiana (f.d.92, V.1), î-și schimbă poziția, și pînă la depunerea recursului ordinar nu recunoaște vina în cele comise, înaintînd diferite versiuni întru liberarea sa de răspunderea penală, inclusiv și versiunea că de cele comise ar fi vinovat martorul Motornî Mihail, a căror declarații date la urmărirea

penală (f.d.32-33, V.1) au fost verificate în cadrul instanței de apel și care infirmă cele declarate de către recurent în adresa acestuia.

Totodată, Colegiul reține că, conform procesului verbal al ședinței de judecată a instanței de fond (f.d.236-244, V.1), audierea martorului Motornî Mihaila fost solicitată în rînduri repetate, fiind dispusă și aducerea silită a acestuia, însă a fost imposibilă audierea acestuia din motivul nestabilirii locului aflării acestuia conform rapoartelor IP Centru (f.d.217,218, V.1), iar conform procesului verbal al ședinței de judecată a instanței de apel, inculpata cît și avocatul acestuia nu solicită audierea martorului menționat.

Cît privește motivul invocat de către recurent referitor la respingerea demersului înaintat în cadrul apelului de a fi audiați repetat martorii Stici Larisa, Prijelevschi Ala și expertul, fiind încălcat și prevederile art.414 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de recurs menționează că, cercetarea judecătorească în apel, constă în administrarea probelor noi sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță.

Cercetarea judecătorească în apel, ca etapă procesuală, este una facultativă, mai mult ca atît, în instanța de fond au fost audiați toți martorii în prezența inculpatei și a apărătorului ales de ea, care a participat și la examinarea cauzei în instanța de apel și a avut posibilitatea să elucideze toate circumstanțele cauzei în instanța de fond, or conform art.414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel a verificat declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul – verbal al ședinței de judecată (f.d.13-14,V.2), prin urmare corect a susținut poziția instanței de fond referitor la declarațiile acestor martori.

Tot la acest capitol Colegiul reține, că nu și-a găsit confirmare nici argumentul recurentului precum că instanța de apel în decizie s-a referit la explicațiile inculpatei date la momentul reținerii (f.d.34), cu încălcarea prevederilor art. 94 alin.1) pct.9) Cod de procedură penală, adică, *fără a fi cercetate, în modul stabilit, în ședința de judecată*, deoarece aceste explicații, deasemenea au fost verificate în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel, cu consemnarea în procesul verbal al ședinței de judecată (f.d. 13, V.2).

În același context Colegiul mai menționează că, audierea suplimentară a martorilor este o procedură obligatorie prin prisma prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale doar în cazul în care instanța de apel dispune condamnarea persoanei după o sentință de achitare, or, în speță, inculpatul nu a fost achitat, fiind menținută sentința de condamnare de către instanța de apel.

Prin urmare, argumentele recurentului, precum că nu a comis infracțiunea incriminată sînt neîntemeiate și contravin materialelor cauzei, de vreme ce în cursul judecării cauzei au fost administrate suficiente probe care confirmă cu

certitudine vinovăția acestuia și este apreciată de către instanța de recurs drept o modalitate de exercitare a dreptului la apărare, urmărind scopul evitării răspunderii penale.

Argumentele invocate de recurent nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate. Prezența circumstanțelor nominalizate permit instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului declarat, pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

8.În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpata Fotachi Alexandra, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2014, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia publicată integral la 13 mai 2015.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzunt